

Начало>Вашите права>Жертви на престъпления>Обезщетение>Претендиране на обезщетение от извършителя

Претендиране на обезщетение от извършителя

Как мога да претендирам за обезщетение или други средства за правна защита/удовлетворение от извършителя в съдебен процес (наказателно производство), и към кого трябва да се обърна?

Има няколко начина да се претендира за обезщетение от извършителя.

За да има наказателният съд причина да присъди обезщетение, жертвата трябва да поиска това по съдебен ред в рамките на наказателното производство в качеството на граждански ищец и да претендира за справедливо обезщетение от извършителя, когато последният е признат за виновен. Жертвата не трябва да се явява на заседанието на съда. Тя може да бъде представлявана от адвокат и да внесе иска си писмено преди заседанието на съда.

Освен това измененият Закон от 12 март 1984 г. за обезщетяването на някои жертви с физически увреждания в резултат на престъпление дава право на някои жертви на престъпление да претендират за обезщетение от държавния бюджет. Това е важна мярка за жертвите в случаи, когато: извършителят не бил установен; макар и установен, извършителят не може да бъде намерен; извършителят е неплатежоспособен. В тези случаи жертвата трябва да внесе иск за обезщетение до министъра на правосъдието, който ще вземе решение по него в срок до шест месеца.

Обезщетение се дължи от държавата само ако жертвата не може да получи ефективно и адекватно обезщетение по друг начин (*напр. от извършителя, чрез социална осигуровка или лична застраховка*).

Когато държавата обезщетява жертвата, последната въпреки това може да повдигне обвинение за щети в наказателно производство в качеството на граждански ищец и да претендира за допълнителни суми от извършителя, ако счита, че обезщетението е недостатъчно. В този случай жертвата трябва да информира съда, че е предявила иск пред държавата или че е било получено обезщетение от държавата.

В кой момент от наказателното производство следва да предявя искам си?

Жертвата има право да предяви иск за щети в наказателно производство, като изпрати на разследващия съдия писмо, с което го уведомява, че тя предявява иск в качеството на граждански ищец с цел получаване на обезщетение за увреждане, за което се твърди, че е понесено. Искът може да бъде предявен по всяко време в хода на производството. Жертвата може да внесе този иск и по време на съдебното заседание за предявяване на обвинението.

Следва обаче да се има предвид, че ако жертвата вземе решение да предяви иск за щети в качеството на граждански ищец преди заседанието, тя вече няма да може да бъде изслушана като свидетел.

Ако жертвата не предяви иск за щети в наказателното производство или не внесе претенции, наказателният съд не може автоматично да ѝ присъди щети.

Жертва, която не предяви иск за щети в качеството на граждански ищец по време на заседанието за предявяване на обвинението, не губи обаче правото на обезщетение. Жертвата може да предприеме правни действия срещу извършителя пред гражданския съд, при условие че тези действия са в рамките на приложимия давностен срок за граждански иски и че е доказано, че въпросните деяния представляват непозволено увреждане.

Искът за обезщетение, внесен до министъра на правосъдието, може да бъде предявен преди вземането на решение по наказателното производство. Освен това искът трябва да бъде внесен в срок до две години от датата на деянията. Ако срещу извършителя е заведено дело и жертвата претендира за щети в наказателното производство в качеството на граждански ищец, срокът за подаване на иска се удължава и изтича две години след окончателното решение на съда, разглеждащо наказателното дело. Ако жертвата не предяви иск пред наказателния съд и решението по производството е окончателно, жертвата може да предприеме правни действия пред граждански съд, за да получи решение във връзка с щетите. В този случай срокът се удължава и изтича две години след окончателното съдебно решение относно щетите. Ако жертвата е непълнолетно лице обаче, давностният срок няма да започне да тече до датата, на която лицето навършва пълнолетие, в случай че деянията са наказуеми с наказателни санкции или са предвидени и наказуеми по членове 372, 373, 375 (*сексуално посегателство и изнасилване*), 3821 и 3822 (*трафик на хора*), 400, 401a, 402, 403 или 405 (*убийство по непредпазливост, некласифицирано като убийство, или умишлено причинена телесна повреда*) от Наказателния кодекс на Люксембург.

За какво мога да претендирам в иска и как следва да го представя (да посоча общ размер и/или да уточня отделните претърпени вреди, пропуснати ползи и лихви)?

В наказателното производство жертвата трябва да внесе иск, съдържащ нейните точни искания, писмено или устно, по време на заседанието, въпреки че този иск може да бъде внесен и писмено след изслушването. При всички случаи жертвата трябва да докаже понесеното физическо увреждане чрез доказателства (медицински свидетелства, фактури и т.н.). На практика по време на изслушването съдът ще изслуша първо свидетелите и предполагаемия извършител преди всички, които предявяват иск за щети в качеството на граждански ищец. На този етап жертвата или адвокатът ѝ от името на жертвата заявява, че предявява иск за щети в качеството на граждански ищец, като представя документа, съдържащ точните искания, в съда, в присъствието на прокурора и на останалите страни. Жертвата не е длъжна да се явява на изслушването и може да бъде представлявана от адвокат.

Искът може да бъде на обикновен хартиен носител и да съдържа списък на понесените увреждания (физически наранявания/икономически загуби и/или морални щети) с точното им финансово измерение. Ако не може да се определи количественото изражение на вредата или размерът на финансовото измерение все още не е известен, сумата се отбелязва „за протокола“.

В повечето случаи съдът отговаря за осъждането на извършителя, като определя размера на обезщетението за щетите във връзка с понесените от жертвата увреждания, в случай че обвиняемият е признат за виновен.

Загубите и разходите, покрити от обезщетението, са за жертвата на престъплението:

материални (различни от морални) щети:

разходи за медицинско обслужване в резултат на понесената телесна повреда (медицинско лечение — амбулаторно и болнично лечение, възстановяване);

допълнителни нужди или разходи, произтичащи от увреждането (т.е. разходите, свързани с медицински грижи и помощ, временно и постоянно лечение, продължителна възстановителна физиотерапия, адаптиране на жилището, специални помощни съоръжения и др.);

постоянно увреждане (напр. инвалидност и други трайни увреждания);

загуба на доходи по време на медицинското лечение и след него (включително пропуснатите доходи и загубата на възможността за заработване на доходи или понижена издръжка и др.);

загуба на професионални възможности;

разходи, произтичащи от правни производства, свързани с инцидента, причинил увреждането, като правни такси и други разходи;

обезщетение за откраднати или повредени лични вещи;

психически (морални) щети:

болката и страданието на жертвата;

загуба на удовлетвореност от живота (когато жертвата не може да продължи да води същия живот както преди престъплението);

обезобразяване (белези, загуба на крайник или нещо друго);

сексуални вреди.

Съдът може да разпореди на експерт да изчисли точен количествен израз във връзка с понесените увреждания. Това е честа практика, особено в случаи на тежки телесни повреди.

В този случай съдът може да постанови авансово плащане.

След получаване на експертното становище се взема решение относно щетите, в което се определя дължимият размер на обезщетението.

Максималният размер на обезщетението, което може да бъде постановено от министъра на правосъдието, не може да надвишава тавана, определян всяка година с наредба на Великия Херцог. Таванът за 2017 г. беше определен на 63 000 EUR. Министърът може да предостави и аванс.

Има ли специални формуляри за такива искове?

Във Великото Херцогство Люксембург няма специален формуляр за граждански искове.

Исковете се изготвят на хартия.

Исковете за обезщетение, подадени до министъра на правосъдието, трябва да са написани на френски, немски или люксембургски език, като в тях трябва да са посочени датата, мястото и точното естество на деянията.

Какви доказателства трябва да представя в подкрепа на моя иск?

Когато е предявен иск в съда, разглеждащ делото, трябва да се внесат искът за щети, както и всички доказателства, свързани с увреждането (вж. по-долу конкретните примери).

При подаване на иск за обезщетение до министъра на правосъдието към писмото в подкрепа на иска трябва да бъдат приложени всички съпътстващи документи за деянията и вредите, понесени от жертвата.

Неизчерпателен списък:

копие от подадената жалба (полицейски доклад) или доказателство за иска за щети в наказателно производство;

копие от решението от наказателното производство и иска за щети в качеството на граждански ищец (ако такъв е бил внесен);

решение по иска за щети (например след експертно становище);

доказателство за понесеното увреждане: медицински свидетелства, посочващи естеството на претърпените увреждания, периода на продължителност на нетрудоспособност, а когато е приложимо — естеството на последиците и инвалидността;

доказателства за разходи за медицинско обслужване в резултат на понесената телесна повреда (медицинско лечение, амбулаторно и болнично лечение и др.);

доказателство за членство в социално-осигурителна организация;

доказателство за размера на всяко обезщетение, получено по линия на социалното осигуряване;

копие от застрахователната полица;

доказателство за размера на всяко обезщетение, получено от застрахователната компания;

доказателство за пропуснати ползи по време на медицинското лечение и след него.

Съществуват ли съдебни такси или други разходи, свързани с иска?

В наказателното производство всяка страна трябва да заплати своите правни такси, независимо от изхода от процеса. Нуждаещата се страна може да поиска правна помощ. В този случай държавата покрива всички разходи.

Жертвата може да претендира за процедурно обезщетение. Разходите за експерти обикновено се покриват от обвиняемото лице.

За подадения до министъра на правосъдието иск за обезщетение не се дължат съдебни такси.

Мога ли да получа правна помощ преди и/или по време на производството? Мога ли да я получа, ако не живея в държавата, в която се провежда производството?

Жертвата може да получи правна помощ преди и/или по време на производството, както е определено от правото на Люксембург, като попълни национален формуляр, който може да бъде изтеглен от уебсайта на адвокатската колегия на Люксембург (*Barreau de Luxembourg*):

<https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire>. Формулярът трябва да се придружава от съпътстващи

документи, доказващи, че жертвата не разполага с достатъчно средства, за да поеме разходите си за защита. Молбата трябва да се изпрати до председателя на адвокатската колегия в съдебния район по местопребиваване на заявителя, където ще се реши дали да бъде предоставена или не правна помощ.

Всеки може да се консултира с органите, предоставящи информация и съвети. Можете да се обърнете към Службата за правна информация (*Service d'Accueil et d'Information juridique*), за да получите всякаква правна информация безплатно.

<https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html>

Кога наказателният съд ще отхвърли или откаже да се произнесе по моя иск срещу извършителя на престъплението?

Когато жертвата е внесла иск за обезщетение и извършителят е оправдан в наказателното производство, тъй като деянията не съставляват престъпление, съдът ще реши дали неправомерните действия на обвиняемия са в основата на понесеното от жертвата увреждане. Ако е така, на обвиняемия ще бъде разпоредено да плати щетите. Ако обаче жертвата не е успяла да докаже причинната връзка между поведението на осъденото лице и понесеното увреждане, съдът ще отхвърли иска на жертвата.

Мога ли да обжалвам това решение или да търся други средства за правна защита/удовлетворение?

Жертвата може да обжалва решението на наказателния съд.

Освен това жертвата може да внесе иск за обезщетение до министъра на правосъдието и има право на обезщетение, ако извършителят е бил осъден, при условие че жертвата е жертва на престъпление, и ако извършителят не е бил установен или, макар че е установен, не може да бъде намерен или е неплатежоспособен.

Ако няма съдебен процес, въз основа на определеното от съда обезщетение министърът на правосъдието може да постанови фиксирана сума и /или да разпорежи експертно становище за сметка на министерството, за да определи размера на обезщетението, което да се предостави на жертвата.

Ако ми бъде присъдено обезщетение от съда, как да гарантирам изпълнението на съдебното решение срещу извършителя и каква помощ мога да получа в това отношение?

Ролята на наказателния съд е да определи количественото изражение на понесената вреда от жертвата, но не да се ангажира да осигури отсъденото изплащане на щетите и на евентуални лихви.

След като е взето окончателно решение, жертвата е тази, която следва да предприеме стъпки, за да осигури плащането на тези щети и евентуалните лихви от страна на извършителя.

В повечето случаи адвокатът на жертвата поема наблюдението по събирането на вземанията във връзка с щетите, първоначално по взаимно съгласие, като се свързва с адвоката на извършителя, а впоследствие преминава към принудително изпълнение на решението чрез съдебен изпълнител.

Когато съдът осъди извършителя и издаде присъда с отложено изпълнение с изпитателен срок, включващ задължението да се изплати обезщетение, главният прокурор, който отговаря за изпълнението на присъдите, проверява дали осъденият извършител спазва това задължение.

Последна актуализация: 19/03/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия.

Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.